

תולדות עם ישראל

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

יחידה י'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:
I: תקופת בית שני
II: הקהילה היהודית בימי הביניים
III: החסידות
בנושא שלמדת עליך לענות על שתי שאלות — (16×2) — 32 נקודות
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות — (16×3) — 48 נקודות
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות — (5×4) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כתיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות שבו.

נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. הצג שתי דוגמאות לכך שהורדוס רצה להיות חלק מהעולם הרומאי.
2. איזו קבוצה החליפה את הכוהנים בהנהגת העם, בתקופה שלפני החורבן? הצג תפקיד אחד שעבר לידיהם.
3. הצג תקנה אחת של רבן יוחנן בן זכאי, והסבר את חשיבותה באותה תקופה.
4. הצג פעולה אחת של החכמים בתקופת רבן גמליאל כדי לשמור על שלמות העם, והסבר את חשיבותה באותה תקופה.

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. מהו "הפקר בית דין הפקר"? מדוע הייתה הלכה זו חשובה לקיומה של הקהילה היהודית בימי הביניים?
6. העשירים בקהילה שילמו לפעמים מסים לשלטונות במקום העניים. מדוע תשלום זה נחשב פדיון שבויים? הצג דוגמה נוספת לפעולת צדקה בקהילה.
7. הסבר מדוע החרם נחשב עונש קשה בקהילה היהודית בימי הביניים. ציין עונש אחד נוסף שבו השתמשו בקהילה.
8. הסבר מדוע התנגדה הקהילה היהודית למינויים שנקבעו על ידי השלטונות הנכריים. ציין סיבה אחת לכך שלפעמים ההתערבות של השלטונות הייתה רצויה.

נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. מה הם אירועי "המבול"? הצג סיבה אחת לפגיעה ביהודים באירועים אלה.

10. הצג שני שינויים חברתיים שהתרחשו בקהילה היהודית בפולין אחרי "המבול".

11. מדוע על פי החסידות אפשר לעבוד את ה' גם באכילה ובשתייה?

12. הסבר את הקשר בין החסיד לצדיק, גם מצד החסיד וגם מצד הצדיק.

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 13-18 (לכל שאלה – 16 נקודות).

13. הסבר את התגובה של שתי קבוצות בעם היהודי לאמנסיפציה.

14. הסבר שניים מהגורמים שהביאו להתעוררות הלאומיות באירופה במאה ה־19.

15. בחר באחד משני הרבנים: הרב אלקלעי או הרב קלישר.

כתוב מה היה הרעיון החדש של הרב שבחרת בנוגע לגאולה, וציין הצעה מעשית אחת שהציע כדי לקדם רעיון זה.

16. הסבר שני גורמים להגירה של יהודים ממזרח אירופה לארצות־הברית בסוף המאה ה־19 ובתחילת המאה ה־20.

17. מה הייתה תכנית אוגנדה (1903)? הסבר נימוק אחד של התומכים בתכנית, ונימוק אחד של המתנגדים לתכנית.

18. הצג תרומה אחת של הברון רוטשילד למושבות העלייה הראשונה, וביקורת אחת על השיטה שבה ניהל את המושבות.

(שים לב: פרק שלישי בעמוד הבא.)

פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבעה מושגים (19-25), ובכל אחד מהם יש שני חלקים.

בחר בארבעה מהמושגים/שמות, וענה על שני החלקים הקשורים לכל מושג/שם שבחרת (לכל מושג – 5 נקודות).

19. קפיטולציות

- למי הוענקו הקפיטולציות?
- ציין שתי זכויות שהקנה הסכם הקפיטולציות.

20. "חלוקה"

- איזה ערך בא לידי ביטוי ב"חלוקה"?
- כיצד חולקו הכספים אצל הספרדים, וכיצד חולקו אצל האשכנזים?

21. משה מונטיפיורי

- מה הייתה מטרתו של משה מונטיפיורי בפעולותיו בארץ?
- הבא שתי דוגמאות לפעולותיו.

22. מרוץ החימוש

- מתי התרחש מרוץ החימוש?
- מה הייתה השפעתו של מרוץ החימוש על מדינות אירופה?

23. הוועד להקלת המשבר

- מתי הוקם הוועד להקלת המשבר, ומה הייתה מטרתו?
- היכן נוסד הוועד?

24. הצהרת בלפור

- איזו מדינה פרסמה את הצהרת בלפור, ומתי?
- מה הייתה החשיבות של ההצהרה עבור היהודים?

25. ארבע־עשרה הנקודות של וילסון

- מה הייתה מטרתו של וילסון בניסוח ארבע־עשרה הנקודות?
- ציין שתיים מן הנקודות.

בהצלחה!